

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXVII. (21)

No. (Štev.) 38

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

19. septembra 1968

Zmaga suverene volje slovenskega naroda

„Izguba komaj pridobljene samostojnosti in tej sledeča politična in verska priključitev evropskemu zapadu... so tako pomembni za nadaljnjo usodo Slovencev ter njihove zemlje tako znameniti, da si jih upam primerjati le s pojavom prve slovenske tiskane knjige ali pa z narodnim osvoboditvijo naše dobe.“ (M. Kos, Zgodovina Slovencev str. 55)

Tako je napisal profesor starejše zgodovine na Ljubljanski univerzi, član Akademije znanosti in umetnosti v svoji Zgodovini Slovencev leta 1933, ko je primerjal izgubo slovenske knežje samostojnosti leta 744 z novo pridobitvijo samostojnosti leta 1918; le-to je imel v mislih, ko je zapisal „naše dobe“. To dokazuje, da je prepričanje naših največjih zgodovinarjev, da so dogodki l. 1918 tako pomembni, da jih uvrščajo med usodna dogajanja vse tisočletne slovenske zgodovine.

Brezupni so poizkusi slovenskih komunistov, da bi zabrisali pomen 29. oktobra, četudi so si drznili zapisati, da ni bila Majniška deklaracija, ki je začela boj za svobodo, „piškavega oreha vredna“ (Regent, Spomini, 1967, str. 301). Med nami samimi so le redke izjeme, ki bi se strinjale z njihovim mnenjem.

Dasi je kraljeva Jugoslavija imela svoj državni praznik, dan Zedinjenja 1. decembra, smo Slovenci vedno praznovali kot svoj najvišji dan — 29. oktober. Prav tako tudi Čehi en dan prej, dan, ki se je vsidral v spomin generacij tako močno, da tudi češki komunistični režim ni mogel iti preko njega, ter je praznoval v zadnjih letih češki 28. oktober, le da mu je dal drugo vsebino: praznik „ukinitve zasebne lastnine“.

Vse to je dokaz, da ima ta dan osvoboditve izpod avstrijskega suženjstva, tako pri Čehih kot pri Slovencih svojo tradicijo in svojo ustaljenost, trdno ocenitev in pomembnost. Označuje eno od narodnih usodnih razpotij. Mi mislimo, da v dobro naše slovenske narodne bodočnosti, v kateri je nakan in možen razvoj samo še naprej. Vsak korak nazaj bi pomenil narodovo smrt, kar nam dokazuje položaj koroških Slovencev, ki so se oddčili s plebiscitom za Avstrijo, pa so bili namesto hvaležnosti obsejeni na smrt. In ob nemški avstrijski zmagi bi se podobno zgodilo z vsem narodom.

V prejšnji številki smo končali razpravo, ki naj pokaže našim bralcem, kako je prišlo do tistega dne v naši zgodovini, kako je tek el čas v svetovni politiki pred 50 leti in kako se je znala slovenska politika vključiti vanj po zaslugi uvidenih politikov, kakor je bil dr. Krek, ki je tak razvoj zamislil, in dr. Korošec, ki ga je nekrvavo izpeljal.

Sedaj pa stojimo pred sedanostjo z mislijo na bodočnost.

Sedanost nam veleva, da se poklonimo tem ljudem, ki so nam tedaj izvajali svobodo. Da se jim zahvalimo za njih tveganost in da novemu doraščajočemu rodu pokažemo iz preteklosti zgled, kako je treba domovino ljubiti in se boriti zanjo. Vsem je treba predočiti, da Slovenci nismo bili vedno svobodni, da smo bili šest sto let neprestano pod nemškimi cesarji, prej pa še par stoletij pod njihovimi grofi. Predočiti pa je tudi, da smo bili nekoč svobodni, sami svoji gospodje, ki so se zahvaljevali svojemu Bogu, da jim je dal „njim in deželi kneza in gospodarja po naši volji“.

Smisel teh proslav za bodočnost pa naj bo, da bi mi radi peli cerkveno himno z željo, da bi „nam dal kneza po naši volji“.

Odziv naših rojakov in dosedanje priprave kažejo, da bodo letošnje proslave narodnega praznika res vsenarodne proslave. Da se bomo vsi spoštljivo poklonili slovenski narodni zastavi in zahvalili tistim, ki so se borili in žrtvovali, da smo dobili prvo slovensko vlado.

Prav posebno pa bomo dobili ob teh proslavah jasen pogled v bodočnost, če

ZA VARNOST SVOBODNEGA SVETA

Zaradi sovjetske zasedbe Češkoslovaške in prihoda sovjetske vojske na češko-bavarsko mejo, je varnost Zahodne Nemčije ter ostalega svobodnega sveta resno ogrožena. Spričo te stvarnosti je morala Zahodnoevropska obrambna skupnost znova preučiti ves svoj obrambni sistem pred sovjetsko napadalnostjo ter ga prilagoditi novim okolnostim.

Na zahtevo zahodnonemškega kancelerja dr. Kiesingerja, ki je javno izpovedal svoje nezadovoljstvo nad neodločnostjo, s katero je zahodni demokratiški svet reagiral na sovjetsko nasilje nad Češko in Slovaško, so ameriški predsednik Johnson, za njim pa tudi ostali zahodni zavezniki zatrdili, da svojih oboroženih sil v Zahodni Nemčiji ne bodo zmanjševali, storili pa vse, da bo Zahodna Nemčija dobila še tako orožje, ki ga zahteva novo nastali položaj.

V Bruslju so v Zahodni evropski obrambni skupnosti začeli takoj s pripravami za sestanek zunanjih ministrov držav te skupnosti, na kateri naj bi sprejeli potrebne sklepe za učinkovito zavarovanje svobodnega sveta pred slehernim sovjetskim presenečenjem na kopnem, v zraku ali na morju. Ta sestanek je bil druga leta navadno v decembru, letos bo že oktobra. Takoj pa

je začel delovati že obstoječi obrambni sistem.

Prav te dni so v teku velike vojaške vaje Črni lev, v kateri sodeluje 42.000 mož nemške, francoske in ameriške kopenske vojske v letalstvu, tanki in ostalim oklepni orožjem. Vojaške vaje so na področju držav Baden-Württemberg ter v Bavarski, ob rekah Lech in Donava med Stuttgartom in Münchnom. Prisostvujejo jim predsednik nemške zvezne republike Heinrich Lübke, obrambni minister Gerhard Schröder, predsednik parlamenta Gerstenmaier in visoki častniki NATO. Vaje bodo do sobote in bodo stale nad 6 milijonov mark.

Istočasno s kopenskimi vojaškimi vajami so tudi velike pomorske vaje Silver Tower v Atlantiku, pri katerih sodelujejo vojne ladje Anglije, Belgije, Danske, Kanade, Portugalske in ZDA. Poveljnik teh pomorskih vojaških vaj je ameriški admiral Holmes, vrhovni poveljnik zavezniških pomorskih sil na Atlantskem oceanu v bazi Norfolk.

Te pomorske vaje imajo namen usposobiti zavezniško vojno mornarico za še bolj učinkovito nastopanje proti sovražnim podmornicam, za polaganje min in uničevanje min, za udarnost letalskih napadov ter za spremstvo ladij, ki prevažajo vojaški material. V ta namen so najeli veliko trgovskih ladij.

Pavel VI. proti uporabi nasilja

Pavel VI. je v zadnjem času dal več izjav, v katerih je nastopil proti uporabi sile. Nastopil je tudi v obrambo svoje avtoritete in proti prevelikim novotarijam v Cerkvi sami.

Glede reševanja socialnih vprašanj je papež dejal, da Cerkve podpira temeljite socialne reforme; naglasil pa je, da se morajo te spremembe izvršiti urejeno.

Po izjavi Pavla VI. se morejo in tudi morajo spreminjati ustave, če to zahteva čas in socialna pravičnost. Toda sprememba je treba izvesti po zakoniti poti brez uporabe sile, ki predstavlja večje

zlo kot pa krivica, ki jo hočejo odpraviti.

To papeževo stališče je sporočil udeležencem 39. italijanskega katoliškega socialnega dne, ki prav te dni zaseda v Cataniji na Siciliji, državni tajnik Amleto Cicognani.

Kardinal Antonio Samore, predsednik papeške komisije za Latinsko Ameriko, je prav tako ponovil papeževo izjavo proti uporabljanju sile. Naglašal je, da so v svetu socialne reforme res potrebne in nujne, toda do njih je treba priti brez uporabe sile.

Češkoslovaška pod sovjetsko zasedbo

Vrhovna oblast v državi je sila sovjetske vojske in vojaških oddelkov ostalih držav Varšavskega pakta. Zasedbena vojska sicer ni po mestih samih, ima jih pa obkoljene ter močno zasedena tudi vsa važnejša strateška križišča in položaji v državi. Nad vseni češkoslovaškimi političnimi in vojaškimi silami je poveljnik sovjetske zasedbene vojske general Pavlovski.

Na zahtevo sovjetskih oblasti so Čehi in Slovaki morali sprejeti vrsto zakonov, s katerimi so vse politično, gospodarsko, socialno in kulturno življenje spravili pod kontrolo partije po sovjetskem vzoru. Uvedli so cenzuro za liste, radijske in televizijske postaje. Listi smejo sedaj objavljati samo to, kar odobri cenzura. Z zadnjo trgovsko pogodbo so Sovjeti Češkoslovaško za nadaljnjih sedem let še bolj priklenili na Moskvo in jo napravili povsem odvisno od sovjetskega gospodarstva.

Vse za Moskvo nezanesljive osebe morajo zapustiti svoje položaje. Tako je moral odstopiti tudi zunanji minister Jiri Hajek. Glavni tajnik stranke Dubček je v radijskem govoru pozival Čeha in Slovače, naj se zavedajo, da je navzočnost sovjetske vojske v državi stvarnost, s katero je treba računati. Poudarjal je tudi, da je treba izpolniti vse od Moskve diktirane pogoje, da preprečijo še večje zlo. V istem smislu je govoril tudi predsednik vlade Oldrich Černík. Češka vlada vabi tudi vse Čeha in Slovače, katere je vkorakanje sovjetske vojske v to državo zateklo na počitnicah v inozemstvu, naj se vrnejo domov, ker

bomo s čutom odgovornosti doumeli besede dr. Mihe Kreka, predsednika Narodnega odbora za Slovenijo, ko je pred leti ob tem prazniku zapisal:

„29. oktober je praznik zmage suverene volje slovenskega naroda, praznik zmage naše državne misli. Praznik in slavlje naše narodne politike. Edinstveni dan v našem narodnem življenju.“

Se reünen los presidentes de Argentina y Uruguay

El 22 del corriente los presidentes de Argentina y Uruguay, general Juan Carlos Onganía y Jorge Pacheco Areco, se entrevistarán en la ciudad de Salto, ubicada en el litoral uruguayo, para inaugurar la instalación de interconexiones eléctricas entre la mencionada población uruguaya y la vecina ciudad argentina de Concordia. Esta será la segunda entrevista que los presidentes rioplatenses mantendrán en el término de tres meses. La anterior reunión tuvo lugar a mediados de julio en la ciudad de Buenos Aires.

El presidente argentino llegará directamente a Salto desde Buenos Aires sin pasar por Montevideo. Ambos jefes serán acompañados por sus respectivos cancilleres. El general Onganía será declarado *huésped oficial* del gobierno uruguayo.

Sestanek predsednikov Argentine in Urugvaja

V urugvajskem mestu Salto se bosta sestala 22. septembra predsednika Argentine in Urugvaja, general Juan Carlos Onganía in Jorge Pacheco Areco. Povod za ta sestanek je začetek dobavljanja električnega toka urugvajskemu naselju Salto z argentinske strani pri mestu Concordia.

Sedanji sestanek predsednikov generala Onganije ter Pacheca Areca bo že drugi v zadnjih treh mesecih. Prejšnji sestanek med njima je bil v sredini julija v Buenos Airesu.

Argentinski predsednik general Juan Carlos Onganía bo prišel iz Buenos Airesa naravnost v Salto ter se ne bo nič ustavljal v Montevideu. V Urugvaju ga bodo proglasili za gosta države. Predsednika Argentine in Urugvaja bosta na nedeljskem sestanku spremljala zunanja ministra obeh držav.

Nova vojna nevarnost na Bližnjem vzhodu

Skoro vsakodnevni vojaški spopadi med jordanskimi, sirskimi in judovskimi vojaškimi oddelki ter topovski dvoboji med Egipčani in Judi ob Sueškem prekopu pričajo o nevarni zaostritvi položaja v tem delu sveta. Egipčanski diktator Nasser je postal znova izzivalno bojevit. Dne 14. t. m. je zahteval na kongresu Arabske socialistične zveze, edine politične stranke, ki je dovoljena v Egiptu, da „predstavlja „glavno in sveto arabsko dolžnost osvoboditev od Izraela zasedenih področij“. Napovedoval je, da bo boj z „Izraelci težak in zapleten, ker ga bo treba voditi tudi proti

tistim, ki so za Izraelci“.

Jude je pozival, da je „še čas, da vrnejo zasedeno področje Arabcem“, toda zaključil je svojo izjavo z zatrdilom, da „je smatrati kot gotovo dejstvo, da bo treba to, kar je bilo pridobljeno z orožjem, vzeti sovražniku z orožjem“.

Sedanjo Nasserjevo izzivalno bojevitost smatrajo nekateri kot posledico sovjetskega hujskanja, ker bi Moskva rada z zaostritvijo položaja na Bližnjem vzhodu odvrnila pozornost sveta od sovjetskega nasilja nad Češkoslovaško v ta del sveta.

I Z T E D N A V T E D E N

Na Švedskem so imeli v nedeljo, 15. septembra volitve. Opoziciionalne stranke — liberalna, konservativna in sredinska — so napravile sporazum, da bodo sestavile koalicijsko vlado, če bodo pri volitvah dobile večino. Doslej so imeli v parlamentu 112 poslancev, socialistična stranka predsednika Tage Erlanderja, ki je na vladi že polnih 35 let, 113 poslancev, komunisti pa 8. Pred volitvami je bilo razpeloženje takšno, da je bilo pričakovati, da bo opozicija v resnici zmagala, toda volilno zmago socialistične stranke je odločilo 650.000 novih volilcev ter silovit poraz, ki so ga doživeli komunisti. Od prejšnjih 8 poslancev so mogli obdržati samo še 3. Njihov strahotni poraz je posledica sovjetske zasedbe Češkoslovaške. Po volilni zmagi bodo socialni demokrati še naprej vladali v tej državi.

Johnson v pismu predsedniku japonske vlade Eisaku Sato-ju zatrjuje, da nepravilno dela na tem, da bi v Vietnamu prišlo do pravičnega miru. Zaradi nestalnosti položaja v Aziji je po nje-

govem mnenju tudi nujno, da vse države delajo za ohranitev svobode in miru v tem delu sveta.

Španski zunanji minister Fernando María Castiella ima v Washingtonu razgovore z ameriškim zunanjim ministrom Ruskom zaradi obnove pogodb o vzajemni obrambni pomoči, o gospodarski pomoči in glede obrambe svobodnega sveta sploh. Po teh pogodbah imajo Amerikanci tudi vojaške baze v Španiji. Važna je zlasti Rota, pomorska baza za ameriške atomske podmornice z raketami Polaris. Sedanje pogodbe so bile podaljšane leta 1963 za pet let ter bo njihova veljavnost potekla 26. t. m. Za obnovo obrambnih pogodb bo Španija od ZDA zahtevala večje koncesije. Verjetno bodo obstojale v povečani ameriški gospodarski pomoči Španiji, v ameriški podpori Španiji proti Angliji glede Gibraltarja in glede sprejema Španije v Zahodnoevropsko obrambno zvezo ali vsaj priključitev Španije tej obrambni skupnosti.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

13. obletnica osvobodilne revolucije. Bila je v ponedeljek, 16. septembra. Po vsej Argentini so se je spominjali. Vojska, mornarica in letalstvo so se po svojih garnizijah in bazah na proslavah spominjali generala Lonardija, ki je dal povelje za začetek revolucije in jo tudi vodil do uspešnega zaključka. Poleg njega pa tudi njegovih sodelavcev, častnikov in vojakov, ki so v tedanjih bojih darovali svoja življenja za svobodo domovine. Povsod so bile za pokoj njihovih duš maše zadušnice. Glavni proslavi v Córdoba je prisostvoval glavni poveljnik vojske gral. Alejandro Lanusse. V Buenos Airesu so predstavniki vojske, mornarice in letalstva položili vence pred grobnico, v kateri počiva gral. Lonardi.

V počastitev 13. obletnice revolucije je bila v Buenos Airesu tudi prijateljska večerja vojaških in civilnih osebnosti, ki so sodelovale v revolucionarnih akcijah. Na tej večerji sta govorila bivši podpredsednik republike admiral Izak Ro-

jas ter general Federico Toranzo Montero, biv. predsednik vlade gral. Aramburu je pa udeležencem poslal pozdravno poslanico.

Nova politična skupina. V mestu Zarate v prov. Buenos Aires je bila ob proslavi 13. obletnice osvobodilne revolucije prijateljska večerja raznih osebnosti demokratske usmerjenosti iz raznih biv. političnih strank. Na večerji so sklenili ustanoviti novo politično skupino, ki bo začela javno nastopati takoj, kakor hitro bo obnovljeno politično življenje v državi. Začetniki nove politične skupine v Argentini zatrjujejo, da ne mislijo napadati sedanje vlade, tudi ne bivših političnih strank. Zatrjujejo pa, da ne simpatizirajo s tistimi, ki zagovarjajo uporabo nasilja v političnem življenju, tudi ne s tistimi, ki so za povrnitev starega stanja. Tudi niso za obnovo starih političnih strank, pa četudi pod drugim imenom in z novimi ljudmi.

ŽENA IN NJEN SVET

Anica Kralj

O molitvi

Le redkokdaj govorimo o molitvi, saj se nam zdi, da je molitev stvar vsakega posameznika in govor o njej „nemoderen“, izven našega časa.

In vendar: če je bilo človeštvo kdaj potrebno goreče molitve, je to prav gotovo v današnjem času. Tudi naš narod ni bil morda še nikoli v taki stiski kakor je danes in prav zato potreben božje pomoči.

Težko je pravilno moliti, današnje življenje prinaša nemir in raztresenost. Prav za ta čas je svetniški pisatelj napisal: „Z nikomer se ne obnašamo tako nespoštljivo kakor z Bogom. Tistega, ki ga ne spoštujemo, ga tudi prav ne ljubimo. Tudi za molitev je treba premaganja, boriti se proti raztresenosti, krotiti svoje čute, odpreti svoje srce samo k Bogu.“

Včasih se je v naših družinah veliko molilo. Večerna molitev rožnega venca je bila že utrjena navada posebno na kmetih, kjer je bilo življenje bolj mirno in urejeno. Tudi v mestih so skupno molili in tudi tukaj ni malo družin, ki skušajo obdržati to lepo navado, kljub težavam, ki jih povzročajo razdalje in delo v poznih urah.

Skupna molitev v družini ima posebno moč in velik pomen za otroke. Tudi če je krajša, le da je živa in prisrčna, ustvari sešasoma v otroku potrebo po pogovoru z Bogom, tako se v skupni molitvi ustvari osebni odnos do Boga.

Otrok je zelo dostopen za prvi stik z Bogom: gleda, poljubi njegovo podobo, sklepa ročice in se nerodno pokriža. Pri tem seveda opazuje in posnema starše in brate. Globoko vtise dobi ob svetih zgodbah, ki so mu posebno ljube, saj so vendar za otrokovo radovednost

prepolne žalostnih in veselih dogodkov. Večkrat so močnejše kakor pravljice. V njih se mu Jezus približa kot prijatelj otrok in mu odpre srce do revnih in trpečih.

Molitev v družini utrjuje tudi medsebojne vezi. Spomin na mater in očeta pri molitvi bo spremljal otroke do smrti.

Okolje, v katerem živimo, ima na naše otroke velik vpliv. Ker je precej različno od našega, marsičesa otroci ne morejo razumeti.

Po večerni molitvi je Verica nena-doma vprašala mamo: „Mama, zakaj mi tolikokrat molimo? Pri moji sošolki nikoli ne molijo, a so vendar dobri ljudje.“

„Seveda so dobri, morda boljši od nas“, odgovarja presenečena mama, „a so ubogi, ker Boga in njegovih milosti ne poznajo.“

Tujina posebno v velikem mestu v marsikaterem izseljencu zadušiti domače navade, da pozabi na moralne dolžnosti do samega sebe in do svojega naroda. Pogrezne se v novi svet, največkrat slabega in nevernega.

Stari španec je prešerno razlagal: „Doma sem hodil v cerkev, ker so vsi hodili, in bi hodil še, če bi tam ostal. Tukaj pa je nisem še videl odnotraj!“ Mož je umrl v popolni neveri in v velikem sovraštvu do Cerkve. Njegovi sinovi zvesto stopajo po njegovih stopinjah in z njimi njihove družine.

Molitev gre preko vseh meja. Ali ni to tudi za nas nekaj čudovitega? Morda se bo naš preizkušeni narod rešil iz stisk prav po skrivnostni duhovni povezavi molitve.

Še o „svobodni Sloveniji v Jugoslaviji“

V Svobodni Sloveniji smo nedavno poročali o predavanju, ki ga je imel Josip Vidmar v Mariboru o samostojni Sloveniji v sklopu Jugoslavije.

Isti Vidmar je za revijo Teorija in praksa, ki jo izdaja v Ljubljani partijska visoka šola za politične vede za junijsko in julijsko številko (6-7) napisal razpravo „Naš današnji problem“.

V njem med drugim navaja, da slovensko nacionalno čustvo „nikdar ni nikogar ogrožalo in da nas ni nikdar zavedlo v nasilja ali krivice nasproti drugim narodom. Gotovo je naš patriotizem tak zaradi naše majhnosti, zaradi naše nemoči; navzlic temu pa je vendarle brez greha nasproti komurkoli. To dejstvo tembolj opravičuje njegovo prisotnost v vsej naši zgodovini, pa tudi v sedanjosti, v kateri položaj našega naroda vendarle še ni do kraja razčiščen, razjasnjen in urejen.“

Zatem navaja, „da se je v naši zavdni politični preteklosti naše narodno čustvo izrazilo v dveh volilnih geslih, v katerih sta zajeta dva velika zgodovinska programa“. Prvo je geslo „Zedinjene Slovenije“, drugi pa je „pred prvo svetovno vojno z novim geslom zasnovan nov nacionalni koncept: koncept „osvobodene Slovenije“, združene z jugoslovanskimi narodi v enotno državno tvorbo. In kakor je prvi koncept vsebovan v drugem, tako sta oba sublimirana vsebovana v našem današnjem postulat po „samostojni Sloveniji“, razume se, po samostojni Sloveniji in skupni socialistični državni tvorbi jugoslovanskih narodov, izven katere nam ni obstanja, kakor ga ni nobenemu izmed naših narodov.“

Po teh ugotovitvah Vidmar nadaljuje: „Taka samostojnost Slovenije (ravno tako pa tudi vsake druge republike) v naši federaciji je najnaravnejši postulat našega današnjega narodnega čustva, ki je prepojeno s socialistično zavestjo. Kaj je njegov smisel? Misel, da se naj Slovenci v sklopu jugoslovanskega socialističnega sveta resnično upravljamo sami. Naša, z našim delom ustvarjena sredstva naj po odbitku prispevka za federacijo ostanejo nam, se pravi, bodo naj povsem na razpolago za naše potrebe in smotre, ki si jih bomo določali sami ali kakor si jih bomo odredili sami. Kaj nasprotuje temu projektu? Vprašanje je vedoma formulirano brezosebno. Kajti bilo bi nesmiselno in nemara tudi nepravilno spraševati se, kdo nasprotuje naši zahtevi, ki je tako naravna kakor naša „eksistenca sama. Kaj tedaj nasprotuje našemu postulat?“

Na postavljeno vprašanje Vidmar odgovarja, „da predvsem centralizem“, kotlikor ga je v državi „kljub decentralizaciji še ostalo“. Ugotavlja, da je „nemogoče smotrno in zares smiselno iz središča države voditi in ravnati vse potrebe in težnje, zlasti pa vsa subtilnejša prizadevanja vseh naših narodov in dežel, v katerih je življenje tako zelo raznoliko in neizravnano v vsakem pogledu“. Priznava, da je v Beogradu tudi po decentralizaciji „ostalo še mnogo gospodarskih in drugih institucij, ki še vedno vodijo cele sektorje našega ekonomskega življenja in ki s tem dirigirajo in zbirajo mnoga sredstva naše celote v središču države, kar gotovo daje temu tudi prekomeren vpliv na življenje naše skupnosti in vsakega njenega dela. V to kategorijo anomalij našega življenja, ki nam vzbujajo občutek nesamostojnosti, spada tudi široko znano in široko obravnavano dejstvo, da nam naše državno knjigovodstvo nikakor še ni razloženo in da nam naš življenjski račun nikakor ni jasno pregleden, zaradi česar je tudi razumljivo, da ne moremo imeti zavesti o samostojnem upravljanju našega življenja od gospodarstva do njegovih najvišjih kulturnih oblik, ki pa tako in tako vse slove na gospodarstvu“.

Za konec ponavlja, „da bi bila taka zavest nujno potrebna za zadostitev in izpolnitev našega sedanjega narodnega čustva, ki ga označuje geslo o zedinjeni, osvobodeni in samostojni Sloveniji v sklopu Jugoslavije“.

Z gornjimi svojimi zahtevami Josip Vidmar prav gotovo ni povedal nič novega v slovenski politični zgodovini. Saj je bila zahteva po enakopravnosti narodov v Jugoslaviji in po taki državni ureditvi, da bi v njej imeli vsi njeni narodi zagotovljen nemoten narodni kulturni, gospodarski in socialni razvoj bistvo vse delavnosti in nastopanja zlasti Slovenske ljudske stranke in slovenskega narodnega voditelja dr. Koroška, ki ni opustil nobene priložnosti, da ne bi vedno znova opozarjal na slovenski narodni program in na potrebo njegove izpolnitve.

Celotno izvedbo tega programa je preprečila samo II. svetovna vojna in njej sledeča komunistična tiranija v Jugoslaviji.

Veseli nas, da se je sedaj lotil rušenja in razbijanja komunističnega centralizma tudi Josip Vidmar, ki ga je sam pomagal med vojno in po vojni graditi ter utrjevati. Sicer pozno, pa vendar bolje, da sedaj, kot pa nikdar.

„Europa Ethica“ o Zborniku Svobodne Slovenije

Dunajska založba, ki izdaja revijo „Europa Ethica“, nam je poslala izrezek iz II. letošnje številke te revije s poročilom o Zborniku Svobodne Slovenije za leto 1967.

Ocenjevalec je bralcem te revije Zbornik Svobodne Slovenije za 1967 prikazal s svojega stališča v prevodu tako:

Zbornik Svobodne Slovenije, ki ga že več let izdajajo slovenski katoliški emigranti v Buenos Airesu vsako leto kot „državni almanah“ (staatlicher Almanach), je že več let prava zakladnica narodnopravne in poljudnoznanstvene literature o jugoslovanskih, zlasti pa o slovenskih narodnomajnskih ter jezikoslovnih vprašanjih. Dejstvo, da so vsi prispevki objavljeni samo v slovenski in tudi brez resumejev v drugih jezikih, napravijo skoro brez moči številne napore, da bi jih bilo mogoče preučiti in zato dejansko ostanejo neizkoriščene v Zborniku zbrane zanimivosti. Letnik 1967 ima prvo nadaljevanje.

Obsojajo nasilje drugod, doma ga pa proglašajo za demokracijo

Ob sovjetskem napadu na Češkoslovaško so partiji v Sloveniji dosledno zanj uporabljali tujko „agresija“ in ob preganjanju čeških in slovaških razumnikov je izdalo protestno izjavo tudi „Društvo sociologov SRS“ in „Slovensko politološko društvo“. V imenu prvega društva so jo podpisali: Zdravko Mlinar, predsednik, Jože Goričar, Peter Jambreč, Janez Jerovšek, Peter Klinar, Renata Mejak, Zdenko Roter in Niko Toš, v imenu „Slovenskega politološkega društva“ pa Dolfo Bibič, predsednik, Vlado Benko, Stane Južnič, Gorazd Kušej, Aleksander Kutoš, Matjaž Maček in Boštjan Markič.

V protestni izjavi med drugim zatrjujejo, da je „čas, da se pred marksistično družbeno znanost, posebej pred sociologijo in politologijo, z vsa aktualnostjo znova postavijo vprašanja... kdo so nosilci degeneracije in kdo prepoveda sodobnega socializma? Kako naj se izražajo in institucionalno razrešujejo notranja protislovja socialistične družbe? Katere družbene in politične oblike zagotavljajo svobodo in humanizacijo dela, posebej svobodo znanstvenega dela in kulturnega ustvarjanja? Kakšne oblike in poti vodijo k organski povezavi socializma in demokracije, ki je imperativ sedanjega časa?“

Tako so v Ljubljani s postavitvijo gornjih vprašanj obsojali sovjetski napad na Češkoslovaško, kjer so komunisti skušali ublažiti nasilje partije. Pri tem so pa pozabili na izvajanje staliništičnih metod doma in nasilje, ki ga komunisti s svojo partijo izvajajo ne samo nad vsem ljudstvom, ampak zlasti nad znanstveniki in kulturnimi delavci.

Tako so doma malo pred sovjetsko „agresijo“ izključili iz Zveze komunistov dr. Gaja Petroviča, rednega profesorja na filozofski fakulteti v Zagrebu, in urednika komunistične revije Praxis, dalje Mladena Čaldaroviča, predavatelja na fakulteti za politične vede v Zagrebu in prav tako urednika Praxis ter šime Vranića, slušatelja fakultete za politične vede tudi v Zagrebu.

Te profesorje je na 9. plenumu ZKJ v Beogradu dne 16. julija t. l. napadel Mijalko Todorović ter jim očital, „da so vse njihove teoretične teze zadobile zlasti v zadnjih dveh letih videz političnih akcijskih gesel“.

Skupno z revijo Praxis je partija postavila na zatožno klop tudi list za-

BRALI SMO

„Misel o našem slovenskem jeziku“

Povedal jo je Jože Toporišič v reviji Jezik in slovstvo, ki jo izdaja Slavistično društvo v Ljubljani. O nevarnostih, katerim je sedaj izpostavljena slovenščina, pravi med drugim naslednje:

„Moje mnenje o vprašanju slovenskega jezika je, da je za tisto, kar v splošnem rojeva tako široka obrambna prizadevanja slovenskega jezika, objektivni vzrok; je neka nepravilnost v obravnavanju slovenskega jezika, nenepravilno omejevanje njegove življenjske moči in težnj — da se tako izrazim — težnj po popolni odraslosti, po funkcionalni zasičenosti. Pot slovenskega jezika do funkcionalne enakopravnosti ni nič manj mučna od poti slovenskega naroda do dejanske politične enakopravnosti... Dejstvo, da tega in onega ni mogoče doseči v slovenskem jeziku, da tej in oni potrebi slovensko govorečega ni ustrezno v slovenskem jeziku, četudi bi lahko bilo, ustvarja upravičen

Naš odnos do očetnjave bodi tak, kakršen je odnos dobrih otrok, ki zvesto ljubijo svoj rodni dom. Kjerkoli so, tako žive, da so rojstni hiši v ponos in pomoč.

Da nam ne pojema gorečnost, gojimo in obnovljamo resnico, da smo v pravo, ki bo zmagovala. Želja po osebni svobodi je neugasljiva sila. Prav tako želja po svobodni družbi, po državni in javni upravi s svobodnim, enakopravnim sodelovanjem ljudstva. Ta sila bo prej ali slej zlomila okove diktature in se uveljavila. V borbi proti sužnosti pod komunizmom smo torej pomočniki k sigurni zmagi pravične stvari. Ta živa vera naj žari in vseh naših del.

Dr. Miha Krek, Problemi našega obstoja, Zbornik Svob. Slovenije 1964, str. 118.

široko zasnovane razprave dr. Antona Podstenarja „Boj slovenske manjšine v katoliški škofiji na Koroškem“. V tej razpravi naletimo na zelo ostre trditve in na očitke množičnega preganjanja katoliških Slovencev na Koroškem na cerkvenem področju, kar brez dvoma ne odgovarja resnici. Toda kljub temu se o tem vprašanju zbirajo novi številni prispevki in končno so bile in so še osnove za upravičene pritožbe. Navedba literature je izredno bogata in skrbno sestavljena. Ostali prispevki pojasnjujejo položaj Slovencev v Gorici in na ostalih področjih.

Kaj pišejo

Iz pisma iz Evrope

„Vesel sem, da boste Zbornik tudi letos izdali. Glede aktualnosti ste na višini, skušajte pa čim bolj slediti dogajanjem v Sloveniji. Objavljajte dejstva, a čim manj komentarjev, ker so bralci tako razpoloženi, da si najraje komentar sami ustvarijo. Ne vem, če je bilo primerno, da se je dr. Žebot po povratku iz Prage ustavil v Ljubljani. Meni se zdi to bolj reševati režim, kot rušiti ga.“

Iskra o Vauhnikovi Nevidni Fronti

Srbski polmesečnik „Iskra“, ki izhaja v Münchnu v Zahodni Nemčiji, je v številki 1. 15. avgusta t. l. objavila pod velikim celostranskim naslovom „V vrstincu usodnih dogodkov“ na dveh straneh in pol najvažnejše odstavke iz knjige spominov rajnega Vladimirja Vauhnika „Nevidna fronta“, ki jo je leta 1965 izdala Svobodna Slovenija v Buenos Airesu. Prevedel in za tisk pripravil jih je Nikola Lazarević, ki je bralcem tega lista Vauhnika predstavil tudi z zgoščenim življenjepisom.

Najvažnejša mesta iz knjige Vauhnikovih spominov so v Iskri objavljena pod naslednjimi naslovi: Pričevanje o Vauhniku, Vauhnik zve za največje tajnosti, Državni prevrat 27. marca 1941 v Beogradu, Pučisti in tisti, ki stoje za njimi, Stalin in pučisti, Hitlerjev načrt za napad na Sovjetsko zvezo in beograjski prevratniki, Sovjetski agenti na delu, KP Jugoslavije in prevrat 27. marca 1941, Črni oblaki nad Jugoslavijo, V ustaški „Nezavisni“, Črnožolti in jugoslovanski častniki, Primer plemenite žene in Obramba naroda.

Nikola Lazarević ob koncu prevoda najzanimivejših delov iz Vauhnikove knjige ugotavlja, da mu ni znano, da bi bil „o tej zelo zanimivi in za novejšo zgodovino važni knjigi kdo kaj pisal v emigraciji ali pa doma“. Prevajalec meni, da zaradi tega ne, ker da pisec knjige v njej „objavlja take podatke, ki ne gredo v račun gotovim poedincem in skupinam, posebno ne komunistom. Toda prepričani smo, da bodo pozneje vsi, ki bodo resno in objektivno preučevali naše razmere med drugo svetovno vojno, morali uporabljati Vauhnikovo knjigo ter se ob njej dalje zadrževati“.

KOROŠKA

Vedno enaki

Avstrijske oblasti so bile proti Slovincem vedno sovražno razpoložene. Niso jim dajale v preteklosti najosnovnejših pravic. Z vsemi sredstvi so jih hoteli čimprej raznaroditi in izbrisati vsako sled za njimi. Takšne so bile v stari cesarski Avstriji, takšne v avstrijski republiki po prvi svetovni vojni, enaki pod nacistično oblastjo, in kakor vsi znaki kažejo, se niso spremenili tudi v sedanji republiki po II. svetovni vojni. Tudi sedaj se morajo Slovenci na Koroškem še kar naprej boriti za svoje politične in narodne pravice. Še več: za pravico, da bi slovenski otroci lahko dobivali verski pouk v materinskem jeziku.

Tako sovražno zadržanje do Slovencev potrjuje tudi razstava „Južna Koroška v sliki“, ki so jo odprli 3. septembra v celovškem deželni muzeju. Ob tej priložnosti so govorili ravnatelj muzeja, deželni glavar in še neki vodijo po razstavi o „Človeku, ki živi v tej pokrajini“, o „Človeku, ki živi na Južnem Koroškem“, o „Človeku Južne Koroške“, o „Spodnjem Korošču“, o „Pokrajini in prebivalstvu“, o „Prebivalstvu tega predela Avstrije“ itd. itd.

Značilno pri vseh govorih je bilo, da ni bila v nobenem niti enkrat povedana besedica „Slovenec“, čeprav so se vsi govorci nanašali na ozemlje, na katerem žive slovenski ljudje od naselitve naprej in ki je njihova domovina.

Začetek pouka na slovenski gimnaziji. Na slovenski gimnaziji v Celovcu se je 12. septembra začel redni pouk v novem šolskem letu.

Novice iz Slovenije

V Celju so imeli 20. avgusta koncert posebne sorte. Nastopili so koprski „kameleoni“. Na odru, ki je obložen s parketom, so imeli nastopajoči „umetniki“ med drugim stare gumijaste copate, steklenice, konzerve rib in paštet ter druge predmete. Vse to so med „koncertom“ zažgali. Med prireditvijo so se pobje na odru zvijali, skakali, tulili ter razbijali po instrumentih. Vmes pa pili, kadili in počenjali razne stvari. Vstopnina za ta „koncert“ je bila 1000 dinarjev, dvorana je pa kameleone stala 50.000. Po takem razdejanju dvorane — pod na odru je bil ves ožgan — so se njeni lastniki predložili, da bodo v bodoče dobro predmislili, predno bodo takim „umetnikom“ še dali dvorano na razpolago.

Umrli so, v Ljubljani: Venceslav Koželj, dr. tehn., dipl. ing., redni prof. za elektrotehniko in redni član Slov. akademije znanosti in umetnosti, Elizabeta Moser roj. Bassin, Albin Sever, bolničarka, Marija Novak roj. Plaper, Marija

Rebernik roj. Perko, Drago Rehberger, Franc Oblak, upok., Ciril Štarbek, upok., roj. Smrdur, Marija Azman roj. Bezljaj, Jurij Krmec, Anton Gros, Marija Javor Karla Potokar, upok., Marija Komavli, roj. Perko, Karol Perc, Milči Kozina roj. Kamenšek, Mira Pfeifer, Antonija Umek, Herman Jerman, čel. upok., Dolan, Ivan Kuret roj. Dovgan, Olga Frölich in Ivan Gajc v Ajdovščini, Karel Čebin v Trbovljah, Franc Ostriž, žel. upo. v Zg. Kašlju. Aližj Kern, tes. mojster v Komendi, Andrej Grum v Sp. Kašlju, Alojz Jerovšek v Cikavi, Janez Černe v Zadobrovi, Nevenka Teržon v Piranu, Alojzija Strmec v Breži, Franc Peternelj v Zrebah, Terezija Varovič v Rogu, Alojz Baloh v Zagorju, Metko Grile v Mostah pri Žirovnici, Janez Jeromen v Mali vasi pri Stožicah, Marija Čeligoj v Sp. Kašlju, Franc Nastran v Kranju, Tomaž Toš v Št. Andražu v Slov. goricah, Janko Klinkon v Celju, Jože Ulaga v Žalcu, Ivanka Lukov in Boh. Bistrica, Mihael Vučko v Lugini, Amalija Dovc, roj. Rotar na Jesenicah in Ivan Križič v Idriji.

SLOVENC I V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Proslava slov. narodnega praznika in prve slov. vlade

Vabila za akademijo in slavnostno večerjo v soboto, 26. oktobra ob 19.30 v Slovenski hiši so že razposlana slovenskim javnim delavcem, slovenskim dušnim pastirjem, odbornikom vseh slovenskih organizacij, ustanov in domov, vzgojiteljem naše mladine, kulturnim ustvarjalcem in predavateljem v naših organizacijah. Razposlana so bila po seznamih, ki jih je dobil pripravljalni odbor. Če od kod ni prišla prava prijavi, so bila vabila razposlana na osnovi lanskega sporočila.

Pri poročilih povabljenih so vabljeni tudi žene oz. možje.

Pripravljalni odbor prosi vse, ki so dobili vabila za udeležbo na akademiji in slavnostni večerji, da prijavijo udeležbo pri predsedniku svoje organizacije ali pristojnega slovenskega doma ali pa v Slovenski hiši v Dušnopastirski pisarni ali v Svobodni Sloveniji najkasneje do 30. septembra. Obenem s prijavo naj plačajo v vabilu navedeni znesek.

ADROGUE

Mladi prijatelji nam pišejo

Med zimskimi počitnicami smo zavodari organizirali svoje drugo taborjenje v letu. To pot mesto Tandil.

Pripravljali smo se v ta namen že mesec poprej. Šlo nas je devet: 8 gimnazijcev in naš prefekt, č. g. F. Urbanija. Taborjenje je trajalo od 22. julija do 26. julija.

Peljali smo se v Tandil z vlakom. Ko smo prišli v mesto, nismo vedeli ne kod ne kam. Napotili smo se na glavni trg. Ljudje so nas gledali kot bele zebre. G. Urbanija je šel v župnišče. Dobrohotni župnik nam je preskrbel zelo lep prostor na veleposestvu premožne kongregacije bratov. Tu so nas sprejeli zelo prijazno, posebno pa še, ko so zvedeli, da bodo imeli priložnost prisostvovati sveti maši. Postavili smo šotore blizu majhnega po-

točka v ozkem kotlu kratke dolinice. Čeprav je bilo vreme neugodno, smo obhodili skoraj vse izletne točke nizkega gorovja, ki obdaja mesto. Imeli smo možnost videti mesto ob večerni uri. Ti prizori so se nam ostro zarežali v spomin zaradi njih lepote.

Kuhali smo si jedi sami; kljub temu smo bili skoraj zmeraj siti in nobeden ni zaradi jedi zbolel. Med nami je vladalo veselo vzdušje ob vsakem primeru. Vsak dan smo bili pri sveti maši. Po večerji smo prepevali slovenske pesmi, pili mate-čaj in se greti ob močnem ognju. Med samo smo utrdili prijateljske stike in sklenili, da bomo kmalu organizirali novo taborjenje. Zbogom!

Zavodari

CARAPACHAY

Trije vaški svetniki

V soboto, 7., in v nedeljo, 8. septembra so v Carapachay imeli igre, ki jo je režiral g. Marij Trtnik. Ker sem bil prvi večer zavzet z gledanjem in poslušanjem Jeločnikovih Besed, sem mogel iti v Carapachay šele k reprizi. Bila je kor dobro obiskana, a kot sem zvedel, je bilo prvič še več ljudi. Kar me je gledanju te vesele komedije posebno gnalo, je bil spomin na Tri vaške svetnike, s katerimi so pred več kot 20 leti gostovali Tranjci v Barletti in je prišlo takrat do neljubih dogodkov. Rečeno je bilo, da je obisk vsem dijakom pod strogo kaznijo prepovedan. V strahu pred sankcijami se večina dijakov res ni upala k predstavi, a starši in drugi so pa vendar šli in napolnili dvorano. Meni, najbolj zaposlenemu profesorju na gimnaziji, te prepovedi niti niso sporečili in je torej v razredu, kjer sem bil razrednik tudi razglasiti nisem mogel. Igro sem šel gledat in nisem opazil nič tako strašnega in pohujšljivega, ko podtaknjeni greh niti ni bil res izvršen.

Ne vem, od kod je avtor te komedije, pač kakšen Avstrijec. Prevedel jo je na slovensko ljubljanski igralec Cesar, po Verovšku najbrž najboljši komik. Re-

Poklon Ukrajinske kat. univerze kardinalu J. Slipju v Slovenski hiši

Ukrajinska Katoliška univerza sv. papeža Klementa v Rimu, filozofska in humanistična fakulteta, podružnica tudi s slovenskim oddelkom v Buenos Airesu, se bo poklonila svojemu visokemu ustanovitelju Nj. Eminenci kardinalu Josefu Slipju, kijevskemu metropolitu, v nedeljo ob 11. s kratkim slovesnim aktom v veliki dvorani Slovenske hiše na Ramón Falcón 4158. Veliki cerkveni dostojanstvenik, ki je 18 let preživel kot obsojenec v sovjetskih ječah v Sibiriji, je pospremljal papeža Pavla VI. na svetovni evharistični kongres v Bogotá ter je zdaj na obisku pri svojih rojakih in vernikih katoliških ukrajin- cih vzhodnega obreda v Argentini. On

žiser g. Marij Trtnik se je to pot postavil s komedijo, ko je prvič odrežiral misterij Slehernik. Pazil je na dobro in razločno izgovarjavo in na gladek potek dejanja in na vse, kar je pri takšni stvari še na odru potrebno. Vaškega župnika je odigral g. Gričar, učitelja pa g. škulj. Oba sta bila zelo posrečena. Kovač g. Vrečiča in pek g. Sušnika sta pač poleg župana Porente druga dva vaška svetnika, ki sta svoji vlogi primerno karikirala. Trgovko Barbaro je upodobila dobro gdč. Jelka Mramor, njenega sina, kakca, ženina, pa g. Izidor Kastrevec, ki ga je daljša nismo videli na odru in je seveda spet triumfal. Povsem ustrezala sta gdč. Koroščeva kot potovka in hlapec g. Korošec.

Kostumi igralcev so bili dobro izbrani, ne karikirani, ves potek komedije je bil živahen, maske popolnoma zadovoljive, izgovor vzoren.

Bil je nedolžen, zabaven večer v Carapachayu.

M. Marolt

RAMOS MEJIA

V nedeljo 15. septembra je bila v Slomškovem domu proslava sedme obletnice blagoslovitve tega doma. Poročilo v prihodnji številki.

Vestnik SFZ

Pretekli teden so se nadaljevala tekmovanja v okviru letošnjih Mladinskih športnih dni.

Namizni tenis in šah.

V soboto 14. si je odsek iz Ramos Mejie osvojil oba pokala. Dobil je točke, ker odsek iz San Martina ni predstavil moštev.

Nogomet.

V tej panogi se turnir nadaljuje. Ponovno pa moti lep potek turnirja nezanimanje odsekov, ki, kadar se jim zljubi, ne predstavijo moštev. Kdo je temu odgovoren? Kje je rešitev?

Od treh programiranih iger se dve nista odigrali. San Miguel je dobil točke, ker se San Justo ni predstavil. Enako je Ramos Mejia dobila točke proti San Martinu. V edini igri je ekipa iz Slovenske vasi kategorično premagala mlado in še neizkušeno moronsko moštvo.

čar ob pol sedmih se pa odpeljemo malo bolj ven, da smo čez noč več ali manj na varnem. Zaenkrat pravzaprav niti nimam občutka, da sem v vojski. V ta pam že kaj počni, sicer je pa vse mirno. Kakšen je pa položaj, pa nič ne vem, ker nimamo nobenih poročil. Bajje pričakujejo kmalu večjo ofenzivo na Danang. Zaenkrat, hvala Bogu le ni nič videti. V zadnjih dneh smo imeli tudi razmeroma malo ranjencev. Morda bo le mirno ostalo.

Zvečer me je včasih malo strah. Prijetno pač ne bi bilo, če bi začele kdaj rakete tudi na nas frčati. Upam, da boste tudi vi malo molili vase, da se kaj takega ne zgodi. Do sedaj vsaj niso nikdar imeli težav, pa je ladja že skoraj dve leti v Vietnamu. Prvo leto so bili v Saigonu, potem so jo pa premestili v Danang, ker je baje tukaj bolj potrebna. Seveda ležijo pri nas samo civilisti. Nekaj kvadrov od pristanišča imamo tudi ambulanto, kamor pride vsak dan čez 100 ljudi. Tam se vidi vse sorte bolezni, zelo veliko je slabokrvnih in jetičnih, precej je pa tudi vseh mogočih tropskih bolezni.

Na ladji imamo povsod hladilne naprave; dostikrat je celo premrzlo, kar seveda tudi ni zdravo, ker je potem razlika prevelika. Tako sta že dva dobila kar močno pljučnico. Jaz sem tudi

je velik ukrajinski znanstvenik in bogoslovec, ustanovitelj ukrajinske uni-atske moderne teologije, pa je tudi ustanovitelj ukrajinske katoliške univerze v Rimu, katere filozofska fakulteta ima podružnico v Buenos Airesu in vključuje tudi slovenski univerzitetni študij slovenskih narodnih ved. Ukra-jinci kakor Slovenci se bodo ob tej priliki obiskali poklonili Nj. Eminenci kardinalu in se mu zahvalili za fakulteto, ki je tako kakor ukrajinski tudi slovenski ponos. K počastitvi, v kateri bo spregovoril za duhovni voditelj katoliških ukrajincev na vsem svetu, vabimo vse Slovence, zlasti kulturne ustanove in akademsko ter srednješolsko mladino.

PO ŠPORTNEM SVETU

Nov svetovni rekord v metu kladiva je v Budimpešti postavil madžarski atlet Zsivutski s 73,76 m ter za tri centimetre izboljšal svoj prejšnji rekord, ki ga je postavil pred tremi leti v Debricinu.

V South Lake Tahoe v Kaliforniji je Bob Beamom skočil v daljavo 3,88m, toda rekord ne bo priznan zaradi vetra v hrbet 3,20m na sekundo, dočim pravila priznajo veter v hrbet do 2m na sekundo.

V Slovenski nogometni ligi so pričeli s tekmovanjem 8. septembra. Za naslov slovenskega prvaka v nogometu igrajo: Rudar (Trbovlje), Triglav (iz Kranja), Koper, Kovinar (Maribor), Slavija (Vevče), Nova Gorica, Nafta (M. Sobota), Ilirija (Lj.), Železničar (Mrb.), Celje—Kladivar, Svoboda (Lj.) in Hrastrnik.

V Slovenski košarski ligi je po 12. kolu vodil škofjeloški Krolj pred trboveljskim Rudarjem, Vrhniko, Jesenicami in Mariborom. V drugi polovici lestvice pa so Elektra iz Velenja, Nanos iz Sežane, Celje in Trnovo (Lj.), zadnji pa je Tolmin.

OBVESTILA

Četrtek, 19. septembra 1968:

V Slovenskem domu v San Martinu na sestanku Lige Zena-Mati predavanje g. Primoža Langusa.

Sobota, 21. septembra 1968:

V Slovenski hiši igra Matura 20.30. V Slovenski hiši XI. kulturni večer SKA posvečen Paulu Claudelu. Spored bodo izvajali ga. Nataša Smersu, Nikolaj Jeločnik, France Papež in Ruda Jurčec. Začetek točno ob pol 8 zvečer.

Izlet članov SKAD-a v Escobar na pristojo g. Leskovarja. Odhod iz Slovenske hiše ob 7.30. Hrano prinesite s seboj.

V Slovenskem domu v San Martinu pomladanski večer SFZ in SDO.

Nedelja, 22. septembra 1968:

V Slovenski hiši proslava slovenskega narodnega praznika slovenskih šolskih otrok. Pričetek ob 16 s sv. mašo.

Sreda, 25. septembra 1968:

V Slovenski hiši ob 19 seja učiteljskega zbora šolskega odseka ZS.

Četrtek, 26. septembra 1968:

V Slovenski hiši ob 19.30 sestanek Slov. kat. akad. starešinstva. Govoril bo kanonik g. dr. Kraljič.

Sobota, 28. septembra 1968:

V Slovenski hiši ob 20.30 ponovitev igre Alejandra Casona: Barka brez ribiča.

V Slovenskem domu v San Martinu ob 20 predavanje g. dr. Žaklja o Baragi. Nedelja, 29. septembra 1968:

Ta turnir se bo nadaljeval prihodnji nedeljo 22. in sicer: ob 9. San Martin—San Justo; ob 11. San Miguel—Slovenska vas; ob 13. Moron—Ramos Mejia.

Vsak teden ena

SLOVENSKA ZASTAVA

Mirko Kunčič

Mavrico pisano sklatil si je z neba naš rod, ko je oznanjala zarjo novega dne mu na pot.

Bela je, modra, rdeča, našemu rodu svetinja v vetru drhti kakor plamen, vedno na dom nas spominja.

V Slovenski hiši ob 18 igra Barka brez ribiča.

V Slovenski vasi na športnem igrišču XVI. mladinski dan.

V Slovenskem domu v Carapachayu pomladanski piknik.

Na pristavi ob 18 predavanje g. dr. F. Žaklja o Baragi. Skioptične slike.

Nedelja, 6. oktobra 1968:

V Slovenskem domu v San Martinu velika sanmartinska tombola.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Sedma otroška počitniška kolonija, ki jo pripravlja Zedinjena Slovenija v kordobske planine k č. g. dr. Rudolfu Hanželiču, bo odpotovala v petek, 27. decembra zvečer, vrnila pa se bo v nedeljo, 12. januarja zjutraj. Celotna oskrba z vožnjo znaša 10.000 pesov. Ob prijavi je treba plačati 3.000 pesov. Rok za prijave poteče 22. oktobra zaradi prošnje za znižano vožnjo. Počitniški dom za deklice je popolnoma in lepo preurejen. Vendar g. dr. Hanželič ni dvignil cene za vzdrževalnino. Je ista kot lansko leto: 450 pesov na dan. Spremljevalce kolonije bomo navedli drugič. Mogoče bo spremljal kolonijo tudi eden izmed tukajšnjih gg. duhovnikov.

Informativni sestanek prijaviteljev za taborjenje v Bariločah, ki je bil napovedan za soboto, 28. t. m., ob 18 v Slovenski hiši, je prestavljen na 19.30 zaradi srednješolske tečaja.

Učiteljski svet

šolskega odseka

Zedinjene Slovenije

v a b i

vse otroke, starše in prijatelje slovenske mladine na

PROSLAVA 50-LETNICE SLOVENSKEGA NARODNEGA PRAZNIKA

Kraj: Slovenska hiša v Bs. Airesu

Čas: 22. septembra 1968

Pričetek ob 16 s sv. mašo.

SLOV. DOM V SAN MARTINU

PROSVETNI VEČER

v soboto, 28. sept., ob 20 skioptično predavanje č. g. dr. Filipa Žaklja

„BARAGOVA ZADEVA V BARAGOVEM LETU“

Dr. Tone Žužek

ADVOKAT

Lavalde 2327/33, p. 50. Of. 10 T. E. 47-4852

Ena kvadra od podzemne postaje Pasteur

Urađuje od torkih in četrtkih od 18. do 20. ure

Pismo slovenske zdravnice iz Vietnam

V Buenos Aires je prišlo pismo od gospe dr. Marije Prijateljve iz Dananga v Južnem Vietnamu. Rojaki se je še spominjajo iz prejšnjih let, ko je študirala na medicinski fakulteti buenosaireske univerze, na kateri je tudi diplomirala ter postala zdravnica. Po končani študiji v Buenos Airesu se je odločila za specializacijo v Zahodni Nemčiji, odkoder je letos odšla z Nemškim Rdečim križem v Danang v Južni Vietnam. Tam opravlja na nemški ladji Helgoland zdravniško službo.

V pismu ga. dr. Marija Prijateljve svoje življenje in delo v Danangu popisuje takole:

Pred kakimi šestimi meseci sem se javila pri nemškem Rdečem križu, ker so ravno iskali anesteziista za svojo ladjo Helgoland. Takoj so me vzeli v službo. Seveda se je vsa stvar precej preiskati in cepiti proti vsem mogočim in nemogočim golaznim. Odrčala sem iz Frankfurta 25. julija in dospela v Danang 27. Potovala sem skupaj z neko laborantko, videle sva se pa samo na letališčih, kjer smo pristali, ker je bila ona v drugem, jaz pa v prvem razredu. Seveda se mi je zelo imenitno zdelo potovati vsaj enkrat kot velika gospoda v prvem razredu in še na račun drugih. Pristali smo v Atenah in Karachiju, v Bangkoku smo pa ostale le čez noč. Škoda, da sva prišle precej pozno popoldne v Bangkok. Ni bilo več časa, da bi si ogledale mesto. To bom pač morala nadomestiti, ko se bom vračala nazaj

v Nemčijo. Drugi dan zjutraj sva odleteli iz Bangkoka do Saigona in od tam do Dananga. Vožnja je bila zelo mirna. Toda dva dni frčanja po zraku človeka le precej zdelo.

Na ladji imamo svojo kabino. Razmerno še kar precej veliko in z lastno kopalnico, tako da se zaradi stanovanja nis nis morem pritoževati. Saj sem si mislila, da bo veliko slabše. Seveda se stre imajo veliko slabše; one stanujejo dve nadstropji nižje od nas in sta po dve v eni kabini.

Bolniki so v treh velikih sobah. Vsega je kakih 150 postelj, bolnikov pa med 180 in 200. Otroci pač morajo ležati po dva skupaj v eni postelji. Večina naših bolnikov so ranjenci. Malo za spre- mebo operiramo tudi kake slepiče, kilo in podobno. Dela imamo kar dovolj. Pa je tudi zanimivo.

Čez dan stojimo v pristanišču, zve-

že nekaj dni prehlajena kot v najhujši zimi. Je pač škandal, da mora človek v tropskem podneblju zmrzovati.

Prve sončne opekline imam tudi že za sabo. Prva dva dni, ko sem se šla kopat na plažo, sem bila zelo previdna in sem se z brisačo ogrnila, potem sem se pa okorajžila in kar tako na soncu ležala. To greh sem seveda potem dva dni nosila na hrbtu. Pa to je že mimo.

Kuhinji imamo dve: ena za nas in ena za domačine. Včasih gremo tudi mi tja jest in je posrečeno gledati. Vietnamci raje jedo z žlico, mi se pa s palčkami afnamo. Pa to ni tako enostavno, meso se že lahko zagradi; ampak riž gre bolj težko. Tega pa seveda pri Vietnamcih nikdar ne manjka. Vse je tudi tako poporano, da se morajo čreva vsa razkužiti, ampak za spremembo je parkrat na teden to tudi kar dobro. Sicer se pa pri hrani res ne smemo pritožiti.

Do sedaj se kar dobro tukaj počutim, tudi mi še ni posebno dolgčas. Šest mesecev bo verjetno kar mimogrede minilo. Zaenkrat sem podpisala pogodbo za pol leta, potem bom pa videla, ali je bom podaljšala, ali pa šla že nazaj v Nemčijo. Vožnjo nazaj grede se pa izrabi, da si človek ogleda Tajlandijo in del Indije.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE BUENOS AIRES

opozarja na ponovitev igre

Alejandro Casona

BARKA BREZ RIBIČA

v režiji Marjana Willenparta

v soboto 28. septembra ob 20.30 in nedeljo 29. septembra ob 18 v dvorani Slovenske hiše, Ramón L. Falcón 4158.

Vstopnice po 350, 250 in 150 \$ lahko rezervirate po telefonu: 69-9503.

Igra je pri prvih dveh predstavah naredila na gledalce močan vtis, tudi kritika je delo pohvalila. Sedaj je še prilika, da tudi vi pridete na predstavo!

Vabi SLOVENSKO GLEDALIŠČE V BUENOS AIRESU

V drugi zvezni košarski ligi je po 14. koli vodil Maribor 66 z 20 točkami pred Bosno in Mlado Bosno iz Sarajeva, na četrtem mestu so Domžale s 16 točkami, sledi BSK iz Slavonskega Broda, Ilirija iz Ljubljane, Borac (Banjaluka), Mladost (Zagreb), Kvarner z Reke, Lesonit iz Ilirske Bistrice, zadnja pa sta Medveščak in Trešnjevka iz Zagreba.

XII. OBLETNICA

OTVORITVE IN BLAGOSLOVITVE

NAŠEGA DOMA IZ SAN JUSTA

nedelja, 13. oktobra 1968

obenem sporočamo in opozarjamo vse članstvo na

tradicionalno člansko večerjo

v soboto, 5. oktobra 1968

Društvo slov. protikom. borcev "TABOR"

SPOMINSKA PROSLAVA

za padle junake GRČARIC in TURJAKA, katera letos sovпада s 25-letnico ustanovitve slovenske domobranske vojske.

Nedelja, dne 29. septembra 1968 ob 10 v Slomškovem domu
Castelli 28, Ramos Mejía

Spored:

- Ob 10 sv. maša za pokojne junake, daruje jo č. g. dr. Alojzij Starc. Poje pevski zbor Gallus, pod vodstvom dr. J. Savellija. Po končani maši:
1. pozdrav — Ivan Korošec, predsednik DSPB Tabor.
 2. A. Nedved: Domovina, mili kraj — poje moški zbor Gallusa, pod vodstvom dr. Julija Savellija.
 3. Slava junakom — dr. Srečko Baraga.
 4. Slovenska Kalvarija — lirčno recitacijski prikaz iz slovenske državljanske vojske. — Izvajajo: I. Oven, J. Perharič, F. Beznik, J. Hren s sodelovanjem pevskega zbora Gallus pod vodstvom dr. Julija Savellija. — Kreacija in režija Janez Špeh.
 5. Oče, mati — domobranska himna, pojejo vsi.
- Po končani proslavi skupno kosilo

V nedeljo, 6. oktobra, vsi na

VELIKO SANMARTINSKO TOMBOLO

Glavni dobitke: MODEREN LIVING 30 tombol 100 činkvinov

Po tomboli ljudska veselica s sodelovanjem

orkestra Planike

V soboto, 21. septembra 1968 ob 20.30
v dvorani Slovenske hiše (R. Falcón)
Fodorjeva komedija v treh dejanjih

MATURA

SFZ

SDO

Spomladanski večer

21. septembra 1968

Slovenski dom, San Martin

Vabljeni tudi starejši, da tako skupaj z mladino preživite prvi dan pomladi

Igra slovenski orkester "The Goldentones"

Mati pet milijonov duševno zaostalih otrok

Eunice Kennedy-Shriver

Ta iskra zažari z vsem sijajem in kot vsaka iskra včasih tudi rani. Je aktivna podpredsednica Jožef Kennedyjeve ustanove, katero je Jožef Patrik Kennedy, njen oče, ustanovil l. 1946 kot spomenik za svojega najstarejšega sina, ki je padel v drugi svetovni vojni, in jo posvetil duševno zaostalim otrokom. Hčerka Eunice je pomagala spremeniti sedanost, bodočnost in celotno narodno ozračje za zaostale otroke. Neki zdravnik je rekel: „Ona je Kennedyjeva ustanova.“

Njena skrivnost je v tem, da s svojim navdihnenjem in navdušenjem more navdahniti in prepričati druge, s svojo vero spreobrniti druge. Ni veliko ljudi, ki bi mogli njen polet dohajati; k sreči pa tudi energija njenega soproga Roberta Sargenta Shriverja zelo dobro odgovarja njeni. Ta je bivši direktor armade za mir, zdaj aktivni direktor Pisarne gospodarskih zadev in aktivni direktor te Kennedyjeve ustanove, ki stane tudi njegovo soprogo mnogo časa in energije, pa kljub vsemu še zmore opravljati tudi mnoga druga slična dela: razna potovanja po ZDA in v inozemstvo, kjer redno razlaga, kako je možno pomagati zaostalim otrokom. Povsod pripravlja tudi dejansko pomoč po organizaciji in učiteljih. Pomaga tu-

di organizirati mednarodne konference o „splavu“ (tako se približuje zadnji okrožnici Pavla VII), tako da izvedenci morejo reševati nekatere težkoče, pred katerimi sami omahujejo, ki pa obdajajo ta problem; prav posebno pa se bori za večje priznanje materinstva kot poklica, naravnega ali duhovnega, kar se zdi čisto nenavadna trditev, dokler ne vemo, da je mati petih lastnih otrok od 2 do 13 let starosti. Ta zdaj 48 let stara Kennedyjeva tretja hčerka je končala študije na univerzi Stanford in ima tri doktorate: iz književnosti, antropologije in prava. Samo Bog ve, odkod ta njena energija, ki po vsem njenem domu tudi odmeva.

Kennedyjeva družina je prvič prišla v stik s problemom duševno zaostalih otrok, ko so iskali primeren dom za hčerko Rosemary, ki tudi trpi na tej zaostalosti; sedaj je stara 47 let. Videli in odkrili so grozne razmere v večini državnih zavodov.

Ko je J. P. Kennedy st. pripravil ustanovo, je bilo čez pet milijonov zaostalih v deželi. Nekaj časa je sam vse vodil, pa se je vse tako hitro razvilo, da je bilo treba posebne pisarne itd., kar vse zdaj vodita zakonca Shriver.

Še eno besedo o materi, 78. letni Rosemary Kennedy, ki vsak dan mla-

dostno sveža prenaša breme zaostale hčerke, pa je še zelo, zelo zaposlena, da pomaga drugim. Njena starejša hčerka, in trije sinovi, kot vemo, so mrtvi, njenega soproga je pa tudi pred nekaj leti zadela lahka možganska kap in je ohromel. Kljub vsej slavi in tragediji pa občudovanja vredna stara gospa še danes misli na pomoč drugim. Sama je izjavila: „Organizirali smo Kennedyjevo ustanovo v spomin na starejšega sina, ki je imel tako silno rad otroke.“ In ponavlja tudi rada: „Včasih čutim kot Mali Jezušček in njegova Mati, ki nista imela kam položiti glavo in nikogar, ki bi ju sprejel.“ Tudi tele so njene besede kot izkušene matere in doberdelnice, katere delovanje velja vsemu človeštvu: „Najbolj nevarna doba za otroke, da se duševno ne more razviti, je prvih devet mesecev po spočetju; toda 30% mater nima potrebne nege. To službo in postrežbo moramo ponesti revežem.“

Kot mati devetih otrok sme materialistom potrkati na srce.

Tudi jaz si končno drznem vse čitatelje vprašati, kdo se je spomnil spodnještajerskih bolnikov v umobolnici na Studencu pri Ljubljani, ko so l. 1941 čez noč bili odrezani od svojih sorodnikov, ki so bili priključeni k Nemčiji, Ljubljana pa k Italiji? Kdo je te obveščal, če ta ali oni bolnik še živi? O tem zgodovina ne govori.

Dr. Julija Payman

Vse žene in matere ter vse vzgojiteljice prisrčno vabimo na predavanje

ge. Danice Petričkove

POZABLJENI OGLI

v četrtek, 26. septembra, ob 16.30 v Slovenski hiši.

Vabi pripravljajni odbor Slovenskih mater in žena.

SLOVENSKA HRANILNICA Z. Z. O. Z.

C. C. SLOGA Ltda.

Bartolomé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

vabi vse člane in prijatelje na predavanje dr. Vitala Ašiča o temi

LASTNINSKA PRAVICA V NAJNOVEJŠI REFORMI
ARGENTINSKEGA CIVILNEGA ZAKONIKA

ki bo dne 21. septembra ob 20

PRISPEVAJTE V TISKOVNI

Dr. FRANC KNAVS ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271

Uradne ure od 17—20
Na telefonu tudi dopoldne (10—12)

Luján, Francia 952
T. E. 735 ali 516

V petek in soboto od 9—13. ure.

DOCTOR

Víctor Coviello

especialidad aparato digestivo
y vias biliares

Anchorena 1317/III Dpto. 6
T. E. 84-7517

Lunes, miércoles y viernes
Solicitar hora al 80-4305

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Pta. baja, of. 3
Cangallo 1642 Buenos Aires
T. E. 35-3827

SKLAD SVOB. SLOVENIJE!

SDO

SLOVENSKA VAS

SFZ

XVI. MLADINSKI DAN

29. septembra na športnem igrišču

Program:

- 10.— Mladinska sveta maša
- 15.— Pričetek telovadnih vaj, nastopajo:
Naraščajnice
Naraščajniki
Mladenke
Mladci
Članice
Člani

Zvečer igra THE GOLDEN TONES

BOGAT SREČOLOV

PRIDITE NE BO VAM ŽAL

Kam pa v nedeljo, 29. septembra???

v CARAPACHAY na POMLADANSKI PIKNIK

ki ga vsako leto prirejamo vsi lepo pomlajeni. Pridi tudi ti, saj v Carapachayu si vedno lepo sprejet in dobro postrežen.

Ob 11 sv. maša, potem kosilo.

Popoldne srečolov, prosta zabava ob veselih zvokih

orkestra PLANIKA

SLOVENSKO KOVINARSKO PODJETJE

d. z o. z.

sporoča članom, prijateljem in rojakom, da je že pričelo z

rednim obratovanjem

Izdelujemo vse vrste orodja (matrice) s proizvodnjo ali brez nje. Izvršujemo železostrugarska, skobljarska in razkalna dela (torneria mecánica y revolver, cepilladura y fresadura). Topimo aluminij, bron in medenino v zemlji ali stiskalnici. Se priporočamo za dela na stiskalnicah (balancines excéntricos) do 60 ton pritiska. Varimo električno in avtogensko, Kalimo in cementiramo jekla vseh vrst. Na razpolago smo tudi za vsa v kovinarsko stroko spadajoča dela. Rojaki bodo vedno postreženi s posebno pozornostjo in deležni izrednega popusta na cenah. Ustanovna skupščina nam je dovolila izdati za 15.000.000 pesov delnice, od katerih je doslej vpisanih 11.700.000 pesov, zaradi česar smo še vedno v stanju sprejemati nove člane. Najnižja delnica je 50.000 pesov, plačljiva v štirih letih.

Se priporoča

Gerentski zbor SKP

PO
TO
VA
NJA

EUROTUR
Av. CORDOBA 351 T. E. 32-6077 - Bs. As.

TU
RI
ZEM

je vaša potovalna agencija.

Oddelek za Slovence vodi Armando Blažina

OBISČITE EVROPO — poslovno ali kot turisti. SREČAJTE se s svojimi sorodniki in prijatelji. ČAS NI OMEJEN.

V tem letu BREZ vizumov.

VOŽNJA Z LADJO

tja in nazaj

427.50 USA dolarjev

VOŽNJA Z LETALOM

tja in nazaj

CELOVEC 940.50 USA dolarjev

TRST 904.10 USA dolarjev

Vse na odplačevanje

25% na račun in 12 ali 24 obrokov s 12% obrestmi

LADJE: G. Cesare — Augustus — Anna C —
Engenie C — Enrieo C

Avenida Córdoba 351
Buenos Aires

Tel.: 32-6070/6077/6078/6079